

оръжие, залавяни, вързвани и откарвани въ канака заподозрени хора на дѣлото всрѣдъ писъцитѣ на женитѣ, майкитѣ и децата.

Въ това време башибозуци, въоръжени цигани и заптии, на тълпи се трупали по мегданитѣ на града и люто се заканвали; да предадатъ на грабежъ и пожаръ цѣлиятъ градъ. Край града цигани отъ Герлово и Тузлука били докарали коли и чакали страшния часъ за грабежъ.

Като схваща, какво зло ще донесатъ на града тия неогворни фактори, прозорливата, смѣла и мъжествена баба Еленка М. Грънчарова се решава да спаси Г.-Орѣховица отъ безредици, разрушения и грабежи, а и сама сподвижничка на дѣлото за свободата, тя решава да предприеме една смѣла постъпка на животъ и смъртъ, но да запази на всѣка цена своя роденъ градъ. И знаейки какви сѣдбоносни моменти преживѣва българското население, обречено на погибелъ, тя съ рискъ да бѣде убита, излиза на улицата и започва да надава тревожни викове: „Който е християнинъ да излиза! Жени, спасете бацитѣ си, синоветѣ си, децата си! Спасете градътъ си отъ разорение! . . . Всички жени да се облѣкатъ въ черно! Да идемъ при пашата въ Търново. Да искаме закрила, иначе всички сме загубени!“ После тя отива при черквата „Св. Богородица“, изкачва се на камбанарията и започва да звъни продължително, силно и тревожно. Звучниятъ и силенъ звънъ отъ тогавашната най-голяма камбана на града се разнася надлъжъ изъ простора на мъртвия градъ. При нея се стичатъ и други окуражени жени: — Всички излизайте! — се чуватъ викове на събралитѣ се жени. — Излизайте да се спасяваме! . . .

Въ скоро време до моста надъ ручея до говеждия пазаръ се събиратъ почти всички жени на града, облѣчени въ черно. Заедно съ майкитѣ сж и децата и старитѣ хора. Повечето отъ мъжетѣ сж останали въ кѣщи.

На сборното мѣсто тълпата всѣки моментъ неусетно расте. Духътъ на всички е повдигнатъ. Тукъ всѣки разбира какво значи водачътъ въ такива опасни дни за живота на човѣка, когато всѣки очакванъ часъ е едно цѣло наказание, а всѣки изминатъ моментъ — едно облекчение.

Решителността на баба Еленка е стрелката, невидимата сила, която ги ръководи въ тоя опасенъ день. Нѣкой отъ тълпата съзира, че изъ между тѣхъ е единъ отъ предателитѣ: — Ето предателя! — извиква нѣкой. Съ настървение и жажда за отплата всички жени грабватъ камъни и хвърлятъ върху му; други го блъскатъ отъ моста. — Убийте го! — викатъ настървени трети. . . .

Тази сцена наблюдаватъ отъ страна въоръженитѣ до жби турци, които недоумѣватъ какво става — Тѣ очак-